PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
32016777	IES Carlos Casares	Viana do Bolo	2024/2025

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Economía e emprendemento	4º ESO	3	105

Réxime
Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introdución	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	21
4.2. Materiais e recursos didácticos	22
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	23
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	23
6. Medidas de atención á diversidade	25
7.1. Concreción dos elementos transversais	26
7.2. Actividades complementarias	27
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	28
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	30
9. Outros apartados	30

1. Introdución

A materia de modalidade Economía e Emprendemento está exposta como matería optativa en cuarto curso da educación secundaria obrigatoria e persegue dúas finalidades: por unha banda, que o alumnado dispoña dunha educación económica e financeira para desenvolver, de maneira responsable e viable, os seus proxectos vitais, profesionais e, no seu caso, empresariais; e, por outra banda, que o alumnado poida buscar solucións innovadoras para afrontar os retos que se propoñan, a través do seu autocoñecemento, o coñecemento adquirido e a colaboración cos demais.

O estudo da economía e as finanzas, ademais de poder coñecer as regras que explican os acontecementos económicos e as consecuencias das propias decisión financeiras, proxecta valores como a solidariedade entre persoas, a importancia da sostenibilidade ou a xestión responsable dos recursos. O emprendedor, cunha formación económica e financeira adecuada, desempeña un papel importante na busca de oportunidades e ideas que contribúan a satisfacer as necesidades da contorna, xerando valor, innovando e contribuíndo a mellorar o benestar persoal, social e cultural.

O Decreto 156/2022 constitúe a base da programación do curso, e reparte os criterios de avaliación e contidos en catro bloques que contribuirán á consecución dos obxectivos da materia:

1. O bloque "O perfil da empresa emprendedora, iniciativa e creatividade" vincúlase coa análise e desenvolvemento do perfil da persoa emprendedora facendo fincapé no autocoñecemento e no desenvolvemento de habilidades persoais para poder afrontar contextos cambiantes e incertos nos que emprender.

2. O bloque "A contorna como fonte de ideas e de oportunidades" lígase á análise das distintas contornas -económica, empresarial, social, ambiental, cultural e artística-, así como o desenvolvemento de estratexias que lle permitan ao alumnado identificar necesidades e buscar oportunidades que xurdan, facéndoo consciente de como a contorna condiciona os seus propios proxectos persoais e profesionais.

3. O bloque "Recursos para levar a cabo un proxecto emprendedor" céntrase na captación e xestión dos recursos humanos, materiais, inmateriais e dixitais como elementos necesarios para que un proxecto se poida levar á realidade. Abórdanse cuestións sobre as fontes de financiamento, recursos financeiros e formación e funcionamento efectivo dos equipos de traballo.

4. O bloque "A realización do proxecto emprendedor" trata de dar a coñecer como facer un proxecto emprendendor desde a idea inicial ata a execución e validación do prototipo final.

Esta programación vaise a impartir nun IES da montaña Ouresá, polo que a importancia da asistencia ao centro non é únicamente académica senon que é a única vía de socialización con zapaces ou rapazas da mesma idade para gran parte do noso alumnado. De aí a importancia que plantexar actividades complementarias e extraescolares dende o centro.
En concreto, vai dirixida ao alumnado de 4º de ESO do IES Carlos Casares de Viana do Bolo que cursa a materia de Economía e Emprendemento. A totalidade do alumnado mostra un claro interese pola materia, demandando o tratamento de temas de actualide económica.
Dende o departamento intentaremos participar en programas que complementen a formación académica na área de economía dun xeito máis lúdico como o emprego das ferramentas proporcionadas por "Finanzas para mortais" ou a participación no programa Global Money Week que nos ofrece unha serie de recursos e videoconferencias relacionadas co mundo das finanzas.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Analizar e valorar as fortalezas e as debilidades propias e as dos demais, reflexionando sobre as aptitudes, xestionando de forma eficaz as emocións e as destrezas necesarias que promovan unha actitude vital creadora para adaptarse a contornas cambiantes e deseñar un proxecto persoal único, cunha actitude emprendedora que xere valor para os demais.					1	1	1-2	3
OBX2 - Utilizar estratexias de conformación de equipos, así como habilidades sociais, de comunicación e innovación áxil, aplicándoas con autonomía e motivación ás dinámicas de traballo en distintos contextos, para constituír grupos de traballo eficaces e descubrir o valor de cooperar con outras persoas durante o proceso de ideación e desenvolvemento de solucións emprendedoras.	1-4-5	1-2			1-3-4-5	1	2	
OBX3 - Elaborar, con sentido ético e solidario, ideas e solucións innovadoras e sostibles que dean resposta ás necesidades locais e globais detectadas, utilizando metodoloxías áxiles de ideación e analizando tanto os seus puntos fortes e débiles coma o impacto que poidan xerar esas ideas na contorna, para lograr a superación de retos relacionados coa preservación e co coidado da contorna natural, social, cultural e artística.	5		3			4	1-2-3	3
OBX4 - Seleccionar e reunir os recursos dispoñibles no proceso de desenvolvemento da idea ou solución creativa proposta, coñecendo os medios de produción e as fontes financeiras que proporcionan estes recursos e aplicando estratexias de captación destes para poñer en marcha o proxecto que leve á realidade a solución emprendedora.			1-2-3	1-2-3-4-5			1-2	
OBX5 - Presentar e expoñer ideas e solucións creativas utilizando estratexias comunicativas áxiles e valorando a importancia dunha comunicación efectiva e respectuosa para transmitir mensaxes convincentes adecuadas ao contexto e aos obxectivos concretos de cada situación e validar as ideas e as solucións presentadas.	1-2-3		4-5	1-2-3	1	1-3-4	1-2	

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX6 - Comprender aspectos básicos da economía e das finanzas, valorando criticamente o problema da escaseza de recursos e a necesidade de elixir, así como os principios de interacción social desde o punto de vista económico, para relacionar os devanditos aspectos coa procura e planificación dos recursos necesarios no desenvolvemento da idea ou da solución emprendedora que afronte o reto exposto de maneira eficaz, equitativa e sostible.			1-2			1-2-3-4	1-2-3	1-2
OBX7 - Construír e analizar de maneira cooperativa, autónoma e áxil prototipos innovadores e sostibles, aplicando estratexias eficaces de deseño e execución, avaliando todas as fases do proceso de maneira crítica e ética e validando os resultados obtidos tanto para a mellora e perfeccionamento dos prototipos creados coma para a aprendizaxe e o desenvolvemento persoal e colectivo.	5	3	3-4-5	1-2-5	3-4-5		1-2-3	4

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Emprendemento e características do emprendedor	A ciencia económica. A escaseza de recursos e a necesidade de elixir. O custo de oportunidade. A toma de decisións.	6	7	X		
2	A innovación áxil e a motivación para emprender	Os axentes económicos e o fluxo circular da renda. Os sectores produtivos. A Fronteira de posibilidades de produción.	6	7	X		
3	A escaseza de recursos e a FPP	Funcións da empresa. Elementos da empresa. Os equipos nas empresas. Traballo en equipo. Análise da contorna específica ou microcontorna. A responsabilidade social corporativa. Análise da contorna xeral ou macrocontorna.	6	7	X		
4	Fluxo circular da renda, axentes e entorno	O funcionamento dos mercados. Comercio, benestar e desigualdades. Os retos do século XXI.	6	7	X		
5	O funcionamento dos mercados. Comercio, benestar e desigualdade,	Economía social. Economía colaborativa. Economía circular. Economía ecolóxica.	6	7	X		
6	Buscando oportunidades de negocio	O consumo e o aforro. Fondo de emerxencia. Elaboración dun orzamento.	7	7		X	

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
7	O sistema financeiro	O sistema financeiro. As finanzas. Fontes e control de ingresos e gastos. Recursos financeiros a curto e longo prazo. Endebedamento. Xestión de riscos e seguros.	7	7		X	
8	A RSC	O perfil da persoa emprendedora: habilidades e calidades persoais e sociais. Análise DAFO da persoa emprendedora. A xestión das emocións. A creatividade.	7	7		X	
9	Sectores productivos	A idea de negocio e as oportunidades empresariais. Comunicación, motivación e liderado. Dinámicas de traballo en grupo.	7	7		X	
10	Misión, visión e cultura empresarial	Misión e visión da empresa emprendedora. Planificación, xestión e execución dun proxecto emprendedor. Viabilidade económica e financeira da empresa. A elección da forma xurídica.	7	7		X	
11	Equipos nas empresas	Departamentos que forman as empresas e a súa interrelación. Métodos para traballar en equipo "Scrum", "Kanban" etc.	7	7			X
12	Xestionando as finanzas do emprendedor.	Control e xestión do diñeiro. Recursos financeiros a corto e longo prazo. A débeda , os seguros e o risco.	7	7			X
13	Do reto ao producto	Posta en marcha dun proxecto empresarial. Métodos de prototipado e de xestión, análise e validación.	7	7			X
14	Análise da competencia e saída ao mercado.	Análise do entorno e selección de estratexias de saída ao mercado.	7	7			X
15	Viabilidade e forma xurídica	Marco xurídico da empresa. Dereitos e deberes aos que aterse. Deseño dun proxecto ficcticio e selección da forma xurídica idónea.	7	7			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Emprendemento e características do emprendedor	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Adaptarse a contornas complexas e crear un proxecto persoal orixinal e xerador de valor, partindo do autocoñecemento e tomando conciencia de que o proceso emprendedor constitúe unha forma de enriquecemento e crecemento persoal.	Adaptarse parcialmente a contornas complexas e crear un proxecto persoal xerador de valor, partindo do autocoñecemento e tomando conciencia parcial de que o proceso emprendedor constitúe unha forma de enriquecemento e crecemento persoal.	PE	60
CA1.3 - Xestionar de forma eficaz as emocións e as destrezas persoais, promovendo e desenvolvendo actitudes creativas, asumindo o risco que supón un proxecto innovador e aprendendo dos erros que cometemos.	Xestionar de forma aceptable as emocións e as destrezas persoais, promovendo e desenvolvendo parcialmente actitudes creativas, asumindo parcialmente o risco que supón un proxecto innovador e aprendendo dos erros que cometemos.	TI	40

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A importancia económica e social da persoa emprendedora. - O perfil da persoa emprendedora: habilidades. - -Autoconfianza, autocoñecemento, empatía, perseveranza, iniciativa e resiliencia. - -Técnicas de diagnóstico de debilidades e fortalezas internas. Análise DAFO da persoa emprendedora.

UD	Título da UD	Duración
2	A innovación áxil e a motivación para emprender	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Adaptarse a contornas complexas e crear un proxecto persoal orixinal e xerador de valor, partindo do autocoñecemento e tomando conciencia de que o proceso emprendedor constitúe unha forma de enriquecemento e crecemento persoal.	Adaptarse a contornas complexas e crear un proxecto persoal orixinal e xerador de valor, partindo do autocoñecemento persoal (fortalezas e debilidades) e analizando tres efectos que xere o emprendemento sobre a persa.	PE	60
CA1.5 - Superar os retos propostos a partir de ideas e solucións innovadoras e sostibles, avaliando o seu impacto na sociedade.	Superar os retos propostos a partir de ideas e solucións innovadoras e sostibles, avaliando o seu impacto na sociedade nas vertentes ASG.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Utilizar estratexias de análise razoada das fortalezas e debilidades persoais e da iniciativa e creatividade propia e da dos demais.	Utilizar duas estratexias de análise razoada das fortalezas e debilidades persoais e da iniciativa e creatividade propia e da dos demais.	TI	40
CA1.3 - Xestionar de forma eficaz as emocións e as destrezas persoais, promovendo e desenvolvendo actitudes creativas, asumindo o risco que supón un proxecto innovador e aprendendo dos erros que cometemos.	Xestionar de forma eficaz as emocións e as destrezas persoais, xestionando o estrés correctamente, traballando en equipo de forma respetuosa e colaborativa e asumindo o risco dun proxecto ficticio.		
CA1.4 - Pór en práctica as habilidades sociais da persoa emprendedora, de comunicación aberta, motivación, liderado e de cooperación e innovación áxil, tanto de maneira presencial como a distancia, en distintos contextos de traballo en equipo, valorando, respectando e asumindo as achegas dos demais nas distintas dinámicas de traballo en grupo.	Pór en práctica as habilidades sociais da persoa emprendedora, de comunicación aberta, motivación, liderado e de cooperación e innovación áxil nun proxecto empresarial ficticio.		
CA1.6 - Construír ideas creativas e sostibles aplicando metodoloxías áxiles que faciliten a superación dos retos expostos con sentido ético e solidario.	Construír ideas creativas e sostibles aplicando por o menos tres metodoloxías áxiles		
CA1.7 - Validar as ideas e solucións utilizando estratexias comunicativas áxiles adaptadas a cada situación comunicativa.	Validar as ideas e solucións utilizando duas estratexias comunicativas áxiles e adaptándoas ao contexto.		
CA1.8 - Presentar e expoñer, con claridade e coherencia, as ideas e solucións creativas, adquirindo habilidades e técnicas de expresión oral con apoio audiovisual na posta en común destas.	Presentar e expoñer, con claridade e coherencia (incluíndo introducción, desenvolvemento e conclusións no discurso), as ideas e solucións creativas, adquirindo habilidades e técnicas de expresión oral con apoio audiovisual (presentación ou video) na posta en común destas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- O perfil da persoa emprendedora: habilidades. - -Creatividade, ideas e solucións. A innovación áxil. - -Comunicación, motivación e liderado da persoa emprendedora. Habilidades sociais. Dinámicas de traballo en grupo. - -Xestión de emocións. A importancia da motivación para emprender. Estratexias de xestión da incerteza e to-ma de decisións en contextos cambiantes. O erro e a validación como oportunidades para aprender.

UD	Título da UD	Duración
3	A escaseza de recursos e a FPP	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Afrontar os retos en distintos contextos e situacións, reais ou simuladas, transferindo os coñecementos económicos e financeiros necesarios e sendo consciente da importancia para a persoa emprendedora da capacidade de anticipación aos cambios da contorna.	Empregar os coñecementos económicos e financeiros necesarios para dar solución a problemas económicos ficticios pero basados na realidade, empregando o cálculo matemático como apoio e obtendo resultados precisos que ademáis se interpreten correctamente para guiar a toma de decisións do emprendedor	PE	60
CA2.6 - Valorar criticamente o problema económico da escaseza de recursos, a necesidade de elixir e a proposta de solucións que supoñan un mellor aproveitamento dos recursos e a reutilización circular das desfeitas xerados que contribúan á sostibilidade do sistema.	Identificar estratexias de responsabilidade social corporativa en empresas da contorna.		
CA2.3 - Preservar e coidar a contorna natural, social, cultural e artística a partir de propostas e actuacións locais e globais que promovan o desenvolvemento sostible, con visión creativa, emprendedora e comprometida.	Preservar e coidar a contorna natural, social, cultural e artística a partir de propostas e actuacións locais e globais que promovan o desenvolvemento sostible, con visión creativa, emprendedora e comprometida.	TI	40
CA2.4 - Propoñer ideas e solucións innovadoras e sostibles, avaliando o impacto que poidan xerar no eido persoal e na contorna e aplicando metodoloxías áxiles para a obtención de solucións ás necesidades detectadas con sentido ético e solidario.	Valorar o impacto da actividade empresarial na súa contorna. Recoñecer a importancia da responsabilidade social corporativa das empresas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A economía como ciencia. A perspectiva económica da contorna. O problema económico: a escaseza de recursos e a necesidade de elixir. A elección en economía: custos, análise marxinal, incentivos. O comportamento das persoas nas decisións.

UD	Título da UD	Duración
4	Fluxo circular da renda, axentes e entorno	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Afrontar os retos en distintos contextos e situacións, reais ou simuladas, transferindo os coñecementos económicos e financeiros necesarios e sendo consciente da importancia para a persoa emprendedora da capacidade de anticipación aos cambios da contorna.	Representar correctamente o fluxo circular da renda, analizando o papel que desempeña cada axente e a forma na que interactúan entre si os diferentes axentes.	PE	60

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.6 - Valorar criticamente o problema económico da escaseza de recursos, a necesidade de elixir e a proposta de solucións que supoñan un mellor aproveitamento dos recursos e a reutilización circular das desfeitas xerados que contribúan á sostibilidade do sistema.	Analizar o problema da escaseza de recursos dende unha perspectiva relativa, basada nas necesidades humanas e ser capaz de representar claramente o papel que cada axente económico desempeña na economía e cómo afecta ese comportamento á satisfacción das necesidades.		
CA2.3 - Preservar e coidar a contorna natural, social, cultural e artística a partir de propostas e actuacións locais e globais que promovan o desenvolvemento sostible, con visión creativa, emprendedora e comprometida.	Idear como mínimo unha proposta no ámbito local e outra global, que promovan o desenvolvemento sostible, con visión creativa, emprendedora e comprometida.	TI	40
CA2.4 - Propoñer ideas e solucións innovadoras e sostibles, avaliando o impacto que poidan xerar no eido persoal e na contorna e aplicando metodoloxías áxiles para a obtención de solucións ás necesidades detectadas con sentido ético e solidario.	Propoñer unha idea innovadora e sostible, avaliando de forma global o impacto que poidan xerar no eido persoal e na contorna e aplicando dúas metodoloxías áxiles para a obtención de solucións ás necesidades detectadas con sentido ético e solidario.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A contorna económico-empresarial. Os axentes económicos e o fluxo circular da renda.

UD	Título da UD	Duración
5	O funcionamento dos mercados. Comercio, benestar e desigualdade,	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Afrontar os retos en distintos contextos e situacións, reais ou simuladas, transferindo os coñecementos económicos e financeiros necesarios e sendo consciente da importancia para a persoa emprendedora da capacidade de anticipación aos cambios da contorna.	Representar e interpretar correctamente funcións de oferta e demanda así como o equilibrio de mercado. Tomar consciencia da importancia para os emprendedores e outros axentes dos resultados de dito equilibrio.	PE	60
CA2.6 - Valorar criticamente o problema económico da escaseza de recursos, a necesidade de elixir e a proposta de solucións que supoñan un mellor aproveitamento dos recursos e a reutilización circular das desfeitas xerados que contribúan á sostibilidade do sistema.	Analizar críticamente os equilibrios de mercado e a forma das curvas de oferta e demanda e identificar a súa relación con problemas económicos como a escaseza de recursos ou a desigualdade económica e social.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Adaptarse a contornas complexas e crear un proxecto persoal orixinal e xerador de valor, partindo da valoración crítica sobre as propias aptitudes e as posibilidades creativas.	Adaptarse á contorna próxima do municipio do centro e crear un proxecto ficticio persoal lixeiramente orixinal e xerador de valor, partindo dunha valoración crítica global sobre as propias aptitudes e as posibilidades creativas.	TI	40
CA2.3 - Preservar e coidar a contorna natural, social, cultural e artística a partir de propostas e actuacións locais e globais que promovan o desenvolvemento sostible, con visión creativa, emprendedora e comprometida.	Idear como mínimo unha proposta no ámbito local e outra global, que promovan o desenvolvemento sostible, con visión creativa, emprendedora e comprometida.		
CA2.4 - Propoñer ideas e solucións innovadoras e sostibles, avaliando o impacto que poidan xerar no eido persoal e na contorna e aplicando metodoloxías áxiles para a obtención de solucións ás necesidades detectadas con sentido ético e solidario.	Propoñer unha idea innovadora e sostible, avaliando de forma global o impacto que poidan xerar no eido persoal e na contorna e aplicando dúas metodoloxías áxiles para a obtención de solucións ás necesidades detectadas con sentido ético e solidario.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- O funcionamento dos mercados. Comercio, benestar e desigualdades.

UD	Título da UD	Duración
6	Buscando oportunidades de negocio	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Propoñer ideas e solucións innovadoras e sostibles, avaliando o impacto que poidan xerar no eido persoal e na contorna e aplicando metodoloxías áxiles para a obtención de solucións ás necesidades detectadas con sentido ético e solidario.	Propoñer unha idea e dúas solucións innovadoras e sostibles, avaliando de forma superficial o impacto que poidan xerar no eido persoal e na contorna e aplicando por o menos dúas metodoloxías áxiles para a obtención de solucións ás necesidades detectadas con sentido ético e solidario.	PE	60
CA2.5 - Afrontar os retos en distintos contextos e situacións, reais ou simuladas, transferindo os coñecementos económicos e financeiros necesarios e sendo consciente da importancia para a persoa emprendedora da capacidade de anticipación aos cambios da contorna.	Transferir os coñecementos económicos e financeiros ao análise do mercado e do entorno que rodea a empresa .		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Adaptarse a contornas complexas e crear un proxecto persoal orixinal e xerador de valor, partindo da valoración crítica sobre as propias aptitudes e as posibilidades creativas.	Analizar contornas como a local, a provincial e/ou a autonómica e a nacional e ter en conta as súas principais características para crear un proxecto persoal orixinal e xerador de valor, partindo dunha valoración xeral sobre as propias aptitudes e as posibilidades creativas.	TI	40
CA2.2 - Xestionar de forma eficaz as emocións e as destrezas persoais promovendo e desenvolvendo actitudes creativas.	Xestionar de forma aceptable as emocións e as destrezas persoais (identificandoas, comprendendo cómo afectan e exercendo certo control sobre elas) promovendo e desenvolvendo actitudes parcialmente creativas.		
CA2.3 - Preservar e coidar a contorna natural, social, cultural e artística a partir de propostas e actuacións locais e globais que promovan o desenvolvemento sostible, con visión creativa, emprendedora e comprometida.	Preservar o medio e ter en conta os efectos sobre este cando se analiza o entorno empresarial, nas tres vertentes ASG.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- O mercado e as oportunidades de negocio: análise da contorna xeral ou macrocontorna; análise da contorna específica ou microcontorna. Análise DAFO de proxectos empresariais. Estratexias de exploración da contorna. Procura e xestión da información.

UD	Título da UD	Duración
7	O sistema financeiro	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Afrontar os retos en distintos contextos e situacións, reais ou simuladas, transferindo os coñecementos económicos e financeiros necesarios e sendo consciente da importancia para a persoa emprendedora da capacidade de anticipación aos cambios da contorna.	Empregar os coñecementos económicos e financeiros para realizar análise de datos financeiros e para comprender cómo funciona a economía financeira.	PE	60
CA2.6 - Valorar criticamente o problema económico da escaseza de recursos, a necesidade de elixir e a proposta de solucións que supoñan un mellor aproveitamento dos recursos e a reutilización circular das desfeitas xerados que contribúan á sostibilidade do sistema.	Valorar criticamente o problema económico da escaseza de recursos e analizar o impacto das actuacións do sistema financeiro nesta problemática.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Xestionar de forma eficaz as emocións e as destrezas persoais promovendo e desenvolvendo actitudes creativas.	Xestionar de forma aceptable ou dar mostra dun avance na xestión das emocións e as destrezas persoais promovendo e desenvolvendo actitudes moderadamente creativas.	TI	40
CA2.4 - Propoñer ideas e solucións innovadoras e sostibles, avaliando o impacto que poidan xerar no eido persoal e na contorna e aplicando metodoloxías áxiles para a obtención de solucións ás necesidades detectadas con sentido ético e solidario.	Propoñer unha idea e dúas solucións innovadoras e sostibles, avaliando o impacto que poidan xerar no eido persoal e na contorna e aplicando por o menos dúas metodoloxías áxiles para a obtención de solucións ás necesidades detectadas con sentido ético e solidario.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- O sistema financeiro.

UD	Título da UD	Duración
8	A RSC	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Afrontar os retos en distintos contextos e situacións, reais ou simuladas, transferindo os coñecementos económicos e financeiros necesarios e sendo consciente da importancia para a persoa emprendedora da capacidade de anticipación aos cambios da contorna.	Afrontar os retos en distintos contextos e situacións, reais ou simuladas relacionados coa responsabilidade social corporativa, transferindo os coñecementos económicos e financeiros necesarios relacionados cos criterios ASG e sendo consciente da importancia que teñen na actualidade.	PE	60
CA2.6 - Valorar criticamente o problema económico da escaseza de recursos, a necesidade de elixir e a proposta de solucións que supoñan un mellor aproveitamento dos recursos e a reutilización circular das desfeitas xerados que contribúan á sostibilidade do sistema.	Valorar criticamente o problema económico da escaseza de recursos relacionados coas vertentes ASG, a necesidade de elixir e a proposta de solucións que supoñan un mellor aproveitamento dos recursos e a xestión destes de forma responsable basada nos principios da RSC.		
CA2.1 - Adaptarse a contornas complexas e crear un proxecto persoal orixinal e xerador de valor, partindo da valoración crítica sobre as propias aptitudes e as posibilidades creativas.	Adaptarse a contornas complexas e crear un proxecto persoal moderadamente orixinal e xerador de valor, partindo dunha valoración xeral sobre as propias aptitudes e as posibilidades creativas.	TI	40

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Preservar e coidar a contorna natural, social, cultural e artística a partir de propostas e actuacións locais e globais que promovan o desenvolvemento sostible, con visión creativa, emprendedora e comprometida.	Preservar e coidar a contorna natural, social, cultural e artística a partir dunha proposta local e outra global que promovan o desenvolvemento sostible, con visión creativa, emprendedora e comprometida.		
CA2.4 - Propoñer ideas e solucións innovadoras e sostibles, avaliando o impacto que poidan xerar no eido persoal e na contorna e aplicando metodoloxías áxiles para a obtención de solucións ás necesidades detectadas con sentido ético e solidario.	Propoñer unha idea e unha solucións innovadoras e sostible, avaliando de forma xeral o impacto que poidan xerar no eido persoal e na contorna (analizando os efectos inmediatos que xera e os principais efectos a longo prazo) e aplicando por o menos duas metodoloxías áxiles.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A empresa e a súa responsabilidade social. A decisión empresarial e a innovación como fonte de transformación social. - O impacto da actividade empresarial: a responsabilidade social corporativa. A contorna social, cultural e ambiental desde unha perspectiva económica. A economía colaborativa. A pegada ecolóxica e a economía circular. A economía social e solidaria. Os obxe

UD	Título da UD	Duración
9	Sectores productivos	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Propoñer ideas e solucións innovadoras e sostibles, avaliando o impacto que poidan xerar no eido persoal e na contorna e aplicando metodoloxías áxiles para a obtención de solucións ás necesidades detectadas con sentido ético e solidario.	Propoñer unha idea e unha solución innovadora e sostible, avaliando o impacto que poidan xerar no eido persoal e en cada un dos sectores de actividade estudados e aplicando por o menos duas metodoloxías áxiles.	PE	60
CA2.5 - Afrontar os retos en distintos contextos e situacións, reais ou simuladas, transferindo os coñecementos económicos e financeiros necesarios e sendo consciente da importancia para a persoa emprendedora da capacidade de anticipación aos cambios da contorna.	Transferir os coñecementos sobre os diferentes sectores de actividade económica para analizar a realidade dun xeito global e ser capaz de identificar por o menos tres efectos poden derivarse desta situación analizada.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Adaptarse a contornas complexas e crear un proxecto persoal orixinal e xerador de valor, partindo da valoración crítica sobre as propias aptitudes e as posibilidades creativas.	Adaptarse a contornas complexas e crear un proxecto persoal orixinal e xerador de valor nun dos sectores de actividade, partindo da valoración crítica sobre as propias aptitudes para o traballo nese sector e as posibilidades creativas.	TI	40
CA2.3 - Preservar e coidar a contorna natural, social, cultural e artística a partir de propostas e actuacións locais e globais que promovan o desenvolvemento sostible, con visión creativa, emprendedora e comprometida.	Preservar e coidar a contorna natural, social, cultural e artística a partir dunha proposta e actuación local e outra global que promova o desenvolvemento sostible nun dos sectores de actividade estudados.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Sectores produtivos e xéneros da contorna cultural e artística. Axentes que apoian a creación de proxectos culturais emprendedores. - A visión emprendedora.

UD	Título da UD	Duración
10	Misión, visión e cultura empresarial	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Utilizar con autonomía estratexias de captación e xestión de recursos coñecendo as súas características e aplicándoas ao proceso de conversión das ideas e solucións en accións e planificando con coherencia a súa organización, distribución, uso e optimización.	Analizar as características principais dos enunciados de misión e visión emoresarial de empresas reais, analiando o impacto que teñen sobre a sociedade, os recursos necesarios para lograr ditos obxetivos e posibles formas de mellora.	PE	60
CA3.6 - Desenvolver unha idea ou unha solución emprendedora vendo a relación entre os coñecementos adquiridos e os recursos necesarios e dispoñibles que permitan o seu desenvolvemento, identificando os máis adecuados en distintos contextos e situacións, reais ou simuladas e aplicando os coñecementos económicos e financeiros necesarios.	Desenvolver unha idea ou unha solución emprendedora establecendo a súa visión e misión a partir dos coñecementos en materia de análise de entorno e de mercados vistas e partindo dos coñecementos desta unidade e das anteriores.		
CA1.8 - Presentar e expoñer, con claridade e coherencia, as ideas e solucións creativas, adquirindo habilidades e técnicas de expresión oral con apoio audiovisual na posta en común destas.	Presentar e expoñer, con claridade e coherencia, as ideas e solucións creativas, respetando as opinións e críticas a estas ideas e transmitindo a información de xeito ordenado e empregando dicción correcta.	TI	40

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Constituír equipos de traballo baseados en principios de equidade, coeducación e igualdade entre homes e mulleres, actitude participativa e visualización de metas comúns, utilizando estratexias que faciliten a identificación e a optimización dos recursos humanos necesarios que conduzan á consecución do reto proposto.	Constituír equipos de traballo nos que se respeten as ideas de todos os integrantes, se manteña un clima de respeto, establecendo por o menos un obxetivo final e outros dous intermedios e se organice o traballo de forma cooperativa.		
CA3.2 - Poñer en práctica habilidades sociais, de comunicación aberta, motivación, liderado e de cooperación en distintos contextos de traballo en equipo, valorando as achegas dos demais nas distintas dinámicas de traballo e respectando as decisións tomadas de forma colectiva	Comunicarse en equipo de forma que se expliquen os resultados obtidos de forma clara, coas ideas organizadas de forma que o discursos sexa comprensible ainda que poidan existir lixeiras repeticións no discurso ou erros de dicción ou entoación.		
CA3.3 - Planificar e poñer en marcha un proxecto viable que leve á realidade unha solución emprendedora, seleccionando e reunindo os recursos materiais, inmateriais e dixitais máis adecuados ao noso proxecto.	Planificar e poñer en marcha un proxecto viable de forma se estableca unha visión e misión empresarial propias, e se establezan os obxetivos empresariais (SMART).		
CA4.5 - Validar as ideas e as solucións presentadas mediante mensaxes convincentes e adecuadas, co fin de presentar e expoñer, con claridade e coherencia, as ideas e as solucións creativas, mantendo unha comunicación eficaz e respectuosa ao longo de todo o proceso levado a cabo.	Ex`poñer as solucións presentadas mediante mensaxes convincentes e adecuadas, organizando o discurso en introducción, desenvolvemento e conclusión e empregando dicción correcta.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- O perfil da persoa emprendedora: habilidades. - -Xestión de emocións. A importancia da motivación para emprender. Estratexias de xestión da incerteza e to-ma de decisións en contextos cambiantes. O erro e a validación como oportunidades para aprender. - Misión, visión e valores da empresa ou entidade: a cultura empresarial. A organización e a xestión das entidades emprendedoras. Funcións da empresa. - O reto ou o desafío como obxectivo.

UD	Título da UD	Duración
11	Equipos nas empresas	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Utilizar con autonomía estratexias de captación e xestión de recursos coñecendo as súas características e aplicándoas ao proceso de conversión das ideas e solucións en accións e planificando con coherencia a súa organización, distribución, uso e optimización.	Utilizar con autonomía aceptable estratexias de captación e xestión de recursos (financeiros, materiais e humanos) coñecendo as súas características e organizandoos en departamentos nunha empresa real ou ficticia.	PE	60
CA3.6 - Desenvolver unha idea ou unha solución emprendedora vendo a relación entre os coñecementos adquiridos e os recursos necesarios e dispoñibles que permitan o seu desenvolvemento, identificando os máis adecuados en distintos contextos e situacións, reais ou simuladas e aplicando os coñecementos económicos e financeiros necesarios.	Desenvolver unha idea ou unha solución emprendedora creando un proxecto ficticio e adscribindo os recursos necesarios á área na que poidan desenvolver o seu potencial ao máximo.		
CA3.1 - Constituír equipos de traballo baseados en principios de equidade, coeducación e igualdade entre homes e mulleres, actitude participativa e visualización de metas comúns, utilizando estratexias que faciliten a identificación e a optimización dos recursos humanos necesarios que conduzan á consecución do reto proposto.	Constituír un equipo de traballo ficticio baseado en principios de equidade, coeducación e igualdade entre homes e mulleres, actitude participativa de forma que se leven a cabo as tarefas establecidas e se resolvan as cuestións plantexadas por a docente.	TI	40
CA3.2 - Poñer en práctica habilidades sociais, de comunicación aberta, motivación, liderado e de cooperación en distintos contextos de traballo en equipo, valorando as achegas dos demais nas distintas dinámicas de traballo e respectando as decisións tomadas de forma colectiva	Poñer en práctica habilidades sociais e de comunicación aberta para simular estar traballando nun departamento empresarial real.		
CA3.3 - Planificar e poñer en marcha un proxecto viable que leve á realidade unha solución emprendedora, seleccionando e reunindo os recursos materiais, inmateriais e dixitais máis adecuados ao noso proxecto.	Planificar e poñer en marcha un proxecto viable organizando os recursos nos diferentes departamentos e asignando as tarefas aos equipos de traballo mais adecuados.		
CA3.5 - Presentar e expoñer, con claridade e coherencia, ideas e solucións creativas, co fin de captar recursos para o financiamento e o mecenado deste.	Presentar e expoñer con claridade aceptable (ainda que poidan existir redundancias no descurso) as ideas de organización de recursos e división do traballo dentro dos departamentos da empresa.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Os equipos nas empresas e organizacións. Estratexias áxiles de traballo en equipo. Formación e funcionamento de equipos de traballo. Estratexias de comunicación, negociación e solución de conflitos.

UD	Título da UD	Duración
12	Xestionando as finanzas do emprendedor.	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Utilizar con autonomía estratexias de captación e xestión de recursos coñecendo as súas características e aplicándoas ao proceso de conversión das ideas e solucións en accións e planificando con coherencia a súa organización, distribución, uso e optimización.	Utilizar con autonomía estratexias de captación e xestión de recursos financeiros, definindoos e calculando o seu custo correctamente.	PE	60
CA3.6 - Desenvolver unha idea ou unha solución emprendedora vendo a relación entre os coñecementos adquiridos e os recursos necesarios e dispoñibles que permitan o seu desenvolvemento, identificando os máis adecuados en distintos contextos e situacións, reais ou simuladas e aplicando os coñecementos económicos e financeiros necesarios.	Desenvolver unha idea ou unha solución emprendedora para un proxecto empresarial ficticio propio vendo a relación entre os coñecementos adquiridos e os recursos financeiros necesarios e dispoñibles. Calculando o custo destes.		
CA3.1 - Constituír equipos de traballo baseados en principios de equidade, coeducación e igualdade entre homes e mulleres, actitude participativa e visualización de metas comúns, utilizando estratexias que faciliten a identificación e a optimización dos recursos humanos necesarios que conduzan á consecución do reto proposto.	Constituír equipos de traballo baseados en principios de equidade, coeducación e igualdade entre homes e mulleres para levar a cabo unha simulación empresarial na que se tomen decisións nos campos da financiación e a inversión.	TI	40
CA3.2 - Poñer en práctica habilidades sociais, de comunicación aberta, motivación, liderado e de cooperación en distintos contextos de traballo en equipo, valorando as achegas dos demais nas distintas dinámicas de traballo e respectando as decisións tomadas de forma colectiva	Poñer en práctica habilidades sociais, de comunicación aberta simulando un departamento financeiro dunha empresa, ou unha empresa do campo das finanzas para tomar decisións de forma colectiva en canto a decisións de financiación e inversión.		
CA3.3 - Planificar e poñer en marcha un proxecto viable que leve á realidade unha solución emprendedora, seleccionando e reunindo os recursos materiais, inmateriais e dixitais máis adecuados ao noso proxecto.	Planificar e poñer en marcha un proxecto viable seleccioando as fontes de financiación que se empregarán e calculando o seu custo correctamente.		
CA3.5 - Presentar e expoñer, con claridade e coherencia, ideas e solucións creativas, co fin de captar recursos para o financiamento e o mecenado deste.	Presentar e expoñer, con claridade e coherencia (ainda que poidan existir certas redundancias e erros no discurso) os acordos acadados en materia de financiación dun proxecto empresarial ficticio.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- As finanzas da persoa emprendedora: control e xestión do diñeiro. Fontes e control de ingresos e gastos. Recursos financeiros a curto e a longo prazo e a súa relación co benestar financeiro. O endebedamento. Fontes de financiamento e captación de recursos

UD	Título da UD	Duración
13	Do reto ao producto	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.3 - Poñer en marcha un proxecto viable analizando os recursos materiais, inmateriais e dixitais dispoñibles no proceso de ideación creativa.	Poñer en marcha un proxecto viable, deseñando o producto ou servizo a comercializar e analizando os recursos materiais, inmateriais e dixitais dispoñibles requeridos no proceso, tendo en conta a súa dispoñibilidade e o seu custo.	PE	60
CA4.4 - Utilizar con autonomía estratexias de captación e de xestión de recursos coñecendo as súas características e aplicándoas ao proceso de conversión das ideas e solucións en accións.	Utilizar con autonomía estratexias de captación e de xestión de recursos materiais, humanos e financeiros coñecendo as súas características (entre elas o seu custo) e aplicándoas ao proceso de deseño dun producto ficticio.		
CA4.1 - Adaptarse a contornas complexas cun proxecto persoal orixinal e xerador de valor, logrando pro-gresivamente o control consciente das emocións.	Adaptarse a contornas complexas cun proxecto persoal orixinal e xerador de valor no que se leve a cabo o deseño completo dun producto.	TI	40
CA4.2 - Superar os retos propostos a partir de ideas e solucións innovadoras e sostibles, avaliando o seu impacto no eido persoal e na contorna.	Superar os retos propostos na elaboración dun producto ficticio a partir de ideas e solucións innovadoras e sostibles, avaliando o seu impacto no eido persoal e na contorna nas tres vertentes ASG e mais na económica.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- O reto ou o desafío como obxectivo.
- Planificación, xestión e execución dun proxecto emprendedor. Do reto ao prototipo.
- Desenvolvemento áxil do produto.
- Técnicas e ferramentas de prototipado rápido.

UD	Título da UD	Duración
14	Análise da competencia e saída ao mercado.	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.4 - Utilizar con autonomía estratexias de captación e de xestión de recursos coñecendo as súas características e aplicándoas ao proceso de conversión das ideas e solucións en accións.	Utilizar con autonomía as estratexias de captación e de xestión de recursos vistas na aula, coñecendo as súas características e aplicándoas a un proceso productivo ficticio, analizando o seu impacto sobre as empresas do sector e demáis grupos de interese.	PE	60

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.9 - Utilizar estratexias eficaces de deseño e execución do prototipo final utilizando métodos de traballo áxiles, cooperativos e autónomos, analizando de maneira crítica o proceso de deseño e execución levado a cabo e valorando a súa viabilidade e adecuación empregada na construción deste.	Utilizar unha estratexia de deseño e execución do prototipo final utilizando un método de traballo áxil e analizar de forma crítica o proceso de deseño e execución deste proceso e propoñendo por o menos duas opcións de mellora.		
CA4.1 - Adaptarse a contornas complexas cun proxecto persoal orixinal e xerador de valor, logrando pro-gresivamente o control consciente das emocións.	Adaptarse a contornas complexas analizando as catacterísticas principais do mercado e do entorno xeral e específico, cun proxecto persoal orixinal e xerador de valor,	TI	40
CA4.2 - Superar os retos propostos a partir de ideas e solucións innovadoras e sostibles, avaliando o seu impacto no eido persoal e na contorna.	Superar os retos propostos a partir dunha idea e solución innovadoras e sostibles analizando o impacto desta idea sobre o mercado e sobre as vendas da competencia.		
CA4.3 - Poñer en marcha un proxecto viable analizando os recursos materiais, inmateriais e dixitais dispoñibles no proceso de ideación creativa.	Poñer en marcha un proxecto viable analizando os recursos materiais, inmateriais e dixitais dispoñibles no proceso de ideación dun proxecto, analizando o impacto sobre o mercado do uso deses recursos e da saída ao mercado do produto.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Métodos de análise da competencia. Estratexias competitivas. - Mercadotecnia do produto. Presentación e introdución do prototipo na contorna. Estratexias de difusión. - Validación e testado de prototipos. Valoración do proceso de traballo. Innovación áxil.

UD	Título da UD	Duración
15	Viabilidade e forma xurídica	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.7 - Coñecer e comprender con precisión os contidos necesarios do ámbito económico e financeiro aplicándoos con coherencia a situacións, actividades ou proxectos concretos.	Aplicar con coherencia os contidos asimilados en materia de análisis de viabilidade, aplicando correctamente formas de análsise como o VAN, o TIR e os demáis vistos no curso e os contidos sobre forma xurídica.	PE	60

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.8 - Afrontar os retos de maneira eficaz, equitativa e sostible, en distintos contextos aplicando os coñecementos económicos e financeiros necesarios.	Afrontar os retos de maneira eficaz, equitativa e sostible, en distintos contextos aplicando os coñecementos económicos e financeiros necesarios relacionados coa análise da viabilidade económica e financeira e coa selección da forma xurídica mais acorde ás necesidades da empresa.		
CA4.3 - Poñer en marcha un proxecto viable analizando os recursos materiais, inmateriais e dixitais dispoñibles no proceso de ideación creativa.	Poñer en marcha un proxecto viable analizando a súa viabilidade económica a partir de tres indicadores e elexir a forma xurídica mais acorde á empresa e os recursos necesarios para poñer en marcha o proxecto.	TI	40
CA4.6 - Desenvolver unha idea ou unha solución emprendedora a partir dos coñecementos, destrezas e actitudes adquiridos desde o ámbito da economía e das finanzas, vendo a relación entre estes e os recursos necesarios e dispoñibles que permitan o seu desenvolvemento.	Desenvolver unha idea ou unha solución emprendedora a partir dos coñecementos, destrezas e actitudes adquiridos no campo da forma xurídica das empresas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Estudo de viabilidade do produto e elección de forma xurídica.
- O usuario como destinatario final do prototipo. A toma de decisións dos usuarios. O usuario como consumidor. Dereitos e obrigacións dos consumidores.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A metodoloxía proposta é de ensinanza activa, na que a participación do alumnado é o elemento esencial, procurando a súa formación integral como cidadán. Prestarase atención especial á consecución da súa motivación. Trata de dar unha resposta competencial, pasando da aprendizaxe memorística a aplicar o coñecemento a situacións diversas e cambiantes, cun enfoque interdisciplinar e favorecendo o traballo colaborativo.

No deseño da práctica de ensino e aprendizaxe desta materia consideranse os principios e orientacións pedagóxicas do Decreto 156/2022 polo que se establece a ordenación e o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia.

Debido ás características do grupo traballarase tanto de xeito individual (resolución de boletíns de exercicios, búsqueda de información, elaboración de traballos de investigación) como en parellas ou gran grupo.

Usar en clase o debate e a discusión de ideas como maneira de aprender e outra das metodoloxías usadas, incidindo nas competencias sociais e cívicas, de comunicación e de iniciativa. Tamén se propón a explicación dun alumno ó resto da aula da resolución de exercicios ou de cuestións, fomentar o uso da palabra en público.
Pídese recoller, en clave metodolóxica, (sempre que sexa posible) os traballos de investigación e elaboración propia en formato dixital. En concreto se pedirá ó alumnado a elaboración dos traballos cun editor de textos e o seu envío (desde o instituto ou desde outro lugar conectado a Internet) a través de Edixgal ou da aula virtual. Nos casos pertinentes usaranse programas a maiores do editor de texto, como follas de cálculo, programas de presentación de diapositivas. Isto ten como obxectivo que se afiancen as habilidades en relación coa competencia dixital.
Analizar cómics, revistas, documentais ou películas relacionadas coa materia, proxectadas previamente na aula.
Ligar a información proporcionada e os contidos da materia á contorna do alumnado axuda ó seu desenvolvemente cultural, á capacidade de iniciativa e emprendemento sobre o seu propio medio para transformalo e a valorar a cultura propia e alleas.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Diapositivas de cada unidade (elaborados pola profesora).
Manuais e recursos web de ampliación.
Edixgal e Aula virtual do centro en webs dinámicas.
Plans, proxectos e programas de centro.
Aula de referencia, Aula de informática e Biblioteca.
Actividades complementarias.
Servizo de videoconferencia: Eduxunta Webex, Falemos Edu.

O desenvolvemento da materia de Economía e Emprendemento ten lugar na aula de referencia de 4º ESO, na cal dispoñemos de pizarra dixital.
Material impreso ou dixital necesario para o desenvolvemento do curso: empregaranse diapositivas elaboradas por a docente para presentar os

contidos así como novas de interés, datos a analizar etc. Ademáis, para o desenvolvemento da unidade poden empregarse adicionalmente follas de traballo, boletíns de exercicios, fragmentos de libros, cómics etc, que serán entregados por a docente en formato físico ou dixital a través de edixgal ou do campus virtual.

Medios audiovisuais complementarios: o vídeo será un elemento de apoio para reforzar as explicacións a través de fragmentos de documentais, películas, videos de organismos oficiais como a OMC etc.
Novas tecnoloxías: empregaranse medios dixitais para levar a cabo tarefas de investigación e tratamento de datos.
Recursos literarios: empregaranse cómics e fragmentos de novelas para traballar contidos do curso e acadar as competencias clave a través da súa lectura, análise e/ou debate.
Programas pedagóxicos: solicitarase dende o departamento a participación en diferentes programas vinculados á temática da asignatura como o programa "Global Money Week" un programa de divulgación de información sobre finanzas que permite acceder a videoconferencias de organismos oficiais, participar en concursos con outos centros etc.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Coa avaliación inicial preténdese ter unha idea do grao de adquisición das competencias clave no que se atopa o alumnado, ben a comezo de curso ou, no seu caso, ao comezar unha unidade didáctica. É necesario identificar o punto de partida para telo en conta no proceso de ensino-aprendizaxe.
Lévanse a cabo os seguintes procedementos de avaliación inicial:
-Cuestionario inicial que pode ser oral ou escrito, ao inicio de curso para detectar o nivel de partida en canto a coñecementos básicos de economía e finanzas.
- Avaliación oral inicial ao comezo de cada unidade didáctica. A través dunha imaxe representativa dos contidos ou dunha serie de preguntas abertas o estudantado comentará a través dun breve debate inicial qué sabe sobre ditos contidos.
- Consulta, caso de ser necesario, co Departamento de Orientación e outros departamentos. En certos casos hai carencias en certas competencias con orixe en situacións fóra da escola e necesítase o apoio dos outros departamentos do centro para realizar o correcto diagnóstico inicial.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10
Peso UD/ Tipo Ins.	6	6	6	6	6	7	7	7	7	7
Proba escrita	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60
Táboa de indicadores	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40

Unidade didáctica	UD 11	UD 12	UD 13	UD 14	UD 15	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	7	7	7	7	7	100
Proba escrita	60	60	60	60	60	**60**
Táboa de indicadores	40	40	40	40	40	**40**

Criterios de cualificación:

Realizaranse tres avaliación que poderán ser recuperadas. Para ter superada cada unha das avaliacións o alumno deberá acadar como mínimo un 5. A cualificación dos alumnos en cada avaliación calcularase sumando a cualificación acadaba nos contidos conceptuais e procedementais (despois de que se lle aplicase o porcentaxe de ponderación correspondente) e restando a cualificación negativa acadada nos contidos actitudinais no caso de que a houbese.
Cualificación dos contidos conceptuais e procedementais
Probas escritas (60% da nota da avaliación): Farase duas probas parciais en cada unha das tres avaliacións. Cada proba cualificaranse sobre un total de 10 puntos. Indicarase do valor asignado a cada pregunta. A proba consta de dúas partes, unha parte práctica e unha parte teórica. Calcularase a media aritmética das probas escritas no caso de que conten co mesmo número de unidades, e a media ponderada en caso contrario, sendo o factor de ponderación o número de unidades que se avalían en cada parcial dividido entre o número total de unidades vistas nesa avaliación. A media obtida multiplicarase por 0,60 para ponderar o peso destes contido na nota da avaliación. Para determinar a cualificación obtida en cada proba terase en conta que o contido das respostas sexa correcto, axustado ao preguntado e completo, que estea debidamente razoada, a claridade de exposición, a concreción, o dominio da terminoloxía económica e o emprego de exemplos adecuados. A hora de determinar o grado de desenvolvemento dos exercicios teranse en conta, tanto as interpretación, explicacións e comentarios dos exercicios, como a expresión dos resultados numéricos nas unidades correctas. Tamén se terá en conta a presentación. A calificación de cada proba escrita debe ser de como mínimo 4 puntos, de non ser así a materia figurará como suspensa coa calificación numérica que resulte da media entre ambas probas se é suspensa, e se resultase ser un número superior a cinco, pero incumplindo este requisito, sería de 4 puntos. Se nalgunha destas probas se empregan materiais non permitidos a proba cualificarase con cero puntos.
Traballos e actividades (40% da nota da avaliación): Será preciso que estes traballos se entreguen en forma e plazo para ser avaliados. De non ser entregados na data indica-da, non se terán en conta para a avaliación. Para determinar a cualificación obtida en cada traballo e/ou activiades terase en conta que o contido (axustado ao preguntado e completo, que estea debidamente razoado), a claridade de exposición, a concreción, o dominio da terminoloxía económica e o emprego de exemplos adecuados. A hora de determinar o grado de desenvolvemento dos exercicios teranse en conta, tanto as interpre-tación, explicacións e comentarios dos exercicios, como a expresión dos resultados numéricos nas unidades correctas. Tamén se terá en conta a presentación.
Cualificación dos contidos actitudinais: Restaránse 0,25 puntos sobre a media da avaliación por cada falta actitudinal ou punto negativo. Considerarase que o alumno incurre en falta acctiduinal e recibirá un punto negativo por ela cando mostre falta traballo na casa, mala actitude ante a materia, faltas de comportamento ou de interese por a materia.

Criterios de recuperación:

A recuperación dos contidos desenvolvidos nas diferentes avaliacións realizarase do seguinte xeito:
A recuperación da 1º avaliación farase ao principio da segunda avaliación.
A recuperación da 2º avaliación farase ao principio da terceira avaliación.
A recuperación da 3º avaliación farase no exame final.
A nota das recuperación calcularase igualmente que a nota da avaliación.

Haberá un exame escrito final das avaliacións suspensas ao final de curso (convocatoria ordinaria) para os alumnos que non superen unha ou máis avaliacións:
Un exame dos contidos dun trimestre: para aqueles que non superen o devandito trimestre.
Un exame global da materia para aqueles alumnos que suspendan dúas o máis avaliacións.
Para a superación da materia será imprescindible ter superadas as tres avaliacións. A nota final de curso (convocatoria ordinaria) obterase calculando a media aritmética das notas acadadas nas tres avaliacións.

No suposto de non aprobar na convocatoria ordinaria, o alumno deberán presentarse a un exame na convocatoria extraordinaria seguindo unhas indicacións que lle dará a profesora. Necesitará un 5 nesa proba para aprobar na convocatoria extraordinaria.

6. Medidas de atención á diversidade

Son medidas de atención á diversidade as actuacións, estratexias e/ou programas destinados a proporcionar unha resposta axustada ás necesidades educativas do alumnado (Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación e Orde do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011).

A diversidade é unha condición inherente ao ser humano, polo que debe considerarse normal que o grupo de alumnos co que se traballa sexa diverso. O docente ten que dar resposta a esta diversidade de alumnos e, de feito, a atención á diversidade é un dos piares básicos nos que se sustenta o actual sistema educativo.

A diversidade humana esixe un conxunto de respostas educativas para que a súa atención non se limite á integración física, senón que avance cara a un modelo de integración funcional que responda ás necesidades educativas de cada alumno. Por unha banda, debe considerarse que o traballo co alumnado debe ser realizado, de forma paralela e complementaria, tanto polo profesor-titor como por cada un dos profesores nas actividades ordinarias co apoio do Departamento de Orientación. Non obstante, na programación non contamos con alumnado con necesidades educativas de apoio específico, polo que atenderemos a diversidade a diferentes ritmos de aprendizaxe, motivacións e intereses.

A atención á diversidade do alumnado en relación coas diferentes aptitudes e ritmos de a aprendizaxe na aula contémplase a tres niveis: na programación da aula, na metodoloxía e materiais.

Atención á diversidade na PROGRAMACIÓN.
A programación que se presenta debe ter en conta que non todos os alumno/as adquiren en mesmo tempo e coa mesma intensidade os contidos que se tratan. Polo tanto, debe realizar de forma que se garanta un nivel mínimo para todo o alumnado ao final do curso. Ofrece varias oportunidades para recuperar contido non comprado nese momento. Polo que podemos concretalos nas seguintes medidas:
- Adaptar a secuenciación e organización dos contidos ás peculiaridades da clase.
- Adaptar os criterios de avaliación ás necesidades da aula, aclarando o tipo e grao de aprendizaxe.
- Organizar a avaliación, utilizando diversos procedementos e instrumentos de avaliación.

A atención á diversidade na METODOLOXÍA, debe estar presente durante todo o proceso de aprendizaxe e levar ao profesor a:
- Detectar os coñecementos previos do alumnado ao comezo dun tema.
- Asegurarse de que os novos contidos matemáticos que se van adquirir se conecten
coñecementos previos e sexan adecuados ao seu nivel cognitivo.
- Fomentar que a velocidade de aprendizaxe sexa determinada polo propio alumno.
- Organizar espazos e tempos.
- Utilizar estratexias para centrar a atención do grupo cara a aspectos relevantes para o proceso. Entre outros poden ser: proporcionar información ("Mira, isto é importante"), destacando algún contido con entoación, xestos ou

movementos; reiterando información, introducindo pausas e cambios de ritmo no dinámico.
- As actividades de ensino e aprendizaxe adaptaranse ás necesidades do alumnado, de tal xeito que coas súas capacidades poidan participar ó máximo en eles. Isto pódese conseguir empregando diferentes linguaxes para expresar mesmo conceptos, dedicar máis tempo aos estudantes que máis o necesitan, ofrecer actividades relacionadas coa vida real e que axuden ao alumno a facelo comprender mellor os conceptos.
- Tamén proporemos diferentes niveis de esixencia, sobre os mesmos contidos,organizando diferentes tipos de actividades e ofrecendo diferentes motivacións paraos diferentes alumno/as.
- Deseñaranse actividades amplas, que teñan distintos graos de dificultade e diferentes tipos, incluíndo actividades de extensión que son traballadas por aqueles alumnos do grupo que avanzan a un ritmo máis rápido do previsto, e o actividades de reforzo que van destinadas a aqueles alumnos que presenten a taxa de aprendizaxe máis lenta.

En relación cos MATERIAIS, a atención á diversidade realizarase de acordo co seguintes pautas:
- Organizar os materiais, seleccionando aqueles que poidan ser empregados polo alumnado, adaptando os de uso común e situándoos de forma que teñan acceso autónomo.
- Nos libros de texto que utilizamos hai exercicios con diferentes graos de complexidade, que permite traballar os mesmos contidos con niveis ou esixencias diferente. Tamén hai exercicios denominados actividades de reforzo e afondando, que para a súa resolución os mesmos contidos e procedementos que outros exercicios, pero tamén require unha habilidade para relacionarse entre os ditos contidos e a xestión de estratexias para a súa resolución.
- Para que o alumnado comprenda mellor os contidos que se traballan na clase, facilitaralles o maior número de recursos didácticos: material de apoio, imaxes, esquemas, etc.
Se se detecta algunha dificultade nalgún dos alumnos ao longo do proceso de ensinanza-aprendizaxe, realizaranse as correspondentes adaptacións non significativas.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.8 - A igualdade de xénero	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.9 - A creatividade	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 9	UD 10	UD 11	UD 12	UD 13	UD 14	UD 15
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X	X	X	X

	UD 9	UD 10	UD 11	UD 12	UD 13	UD 14	UD 15
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial	X	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X	X
ET.8 - A igualdade de xénero	X	X	X	X	X	X	X
ET.9 - A creatividade	X	X	X	X	X	X	X

Observacións:

Fomentaranse de maneira transversal a igualdade entre mulleres e homes, a educación para a saúde, incluída a afectivo-sexual, a formación estética, a concienciación e formación sobre o cambio climático, a educación para a sustentabilidade e o consumo responsable, o respecto mutuo e a cooperación entre iguais. Promoverase a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores quesustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento de calquera tipo de violencia, a pluralidade e o respecto polo Estado de dereito.

Evitaranse os comportamentos, estereotipos e contidos sexistas, así como aqueles que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero. Así mesmo, empregarase unha linguaxe libre de prexuízos e estereotipos sexistas e que sexa non sexista, nos termos establecidos legalmente.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Participación no programa global money week e finanzas para mortais	Programas de divulgación de contidos financeiros		X	X
Scape room	Juego de resolución de acertijos de economía y finanzas		X	X
Charlas formativas a cargo de empresas e/ou institucións.	Charlas que pretenden achegar a realidade económica ao alumnado.	X	X	X
Blog financeiro	Creación de artigos ou posters de interese para dar a coñecer conceptos de economía a compañeiros de outros cursos.	X	X	X
Actividades de gamificación	Kahoot, Pasapalabra, xogos de mesa...	X	X	X

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Inclúe os elementos curriculares na programación didáctica adaptándoos ás características do alumnado e contexto do centro.
Elabora as unidades didácticas utilizando como referente a programación didáctica da materia.
Realiza a avaliación inicial co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.
Presenta e publica a programación didáctica incidindo especialmente na metodoloxía, instrumentos e proceso de avaliación e cualificación.
Procura a transparencia do proceso de avaliación.
Presenta ao inicio de cada sesión o plan de traballo, sinalando os obxectivos que se pretenden lograr.
Os mínimos de consecución e os criterios de cualificación e recuperación están claramente definidos.
Rexistra e avalía o seguimento da súa propia actuación no desenvolvemento das clases.
Emprega instrumentos de avaliación variados, diversos, flexibles e adaptados ás distintas situacións de aprendizaxe.
Emprega os resultados da avaliación para mellorar o proceso de ensino.
Metodoloxía empregada
Propón actividades complementarias que contribúan á mellora da aprendizaxe do alumnado.
Fomenta e estimula as habilidades de comprensión de lectura e de uso da información, de expresión escrita e en público.
Relaciona os contidos da materia cos feitos da actualidade.
Organiza actividades complementarias axeitadas que completen a aprendizaxe tendo en conta as inquedanzas do alumnado, na procura de facer atractiva a participación no desenvolvemento das mesmas.
Fomenta a participación do alumnado no desenvolvemento da materia, promovendo o debate e a análise crítica dos temas propostos.
Emprega na aula un discurso que estimula e mantén o interese do alumnado polos contidos obxecto de estudo.
Amosa unha actitude aberta e receptiva e fomenta a interacción co alumnado.
Xestiona a intelixencia emocional na aula, facilitando a expresión do alumnado, ensinando estratexias comunicativas.
Propón ao alumnado a realización de actividades de recuperación e reforzo, de enriquecemento e ampliación, en función das súas necesidades.
Participa en actividades de formación dirixidas á actualización de coñecementos científico-técnicos, didácticos e/ou psicopedagóxicos.
Realiza actividades, traballos e proxectos de investigación e innovación educativa relacionados coa práctica docente.

Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Planifica, coa antelación suficiente e tendo en conta a dispoñibilidade do alumnado, o calendario de probas a realizar segundo a tipoloxía.
Emprega as tecnoloxías da información e da comunicación na aula como medio didáctico para desenvolver as tarefas de ensino e aprendizaxe.
Selecciona e secuencia de forma progresiva os contidos da programación de aula en función das características do grupo.
Establece criterios e instrumentos de avaliación e autoavaliación que permitan facer o seguimento do progreso do alumnado e comprobar o grao de adquisición de competencias.
Analiza os resultados da avaliación cos alumnos e alumnas. Informa dos logros acadados e dificultades atopadas, propoñendo estratexias de mellora.
Medidas de atención á diversidade
Ofrece ao alumnado múltiples formas de presentación dos contidos e de acción e expresión.
Recoñece o esforzo do alumnado, non só os resultados.
Establece as medidas de atención á diversidade necesarias para facilitar o acceso ao currículo do alumnado
Establece as medidas máis adecuadas para que as condicións de realización das avaliacións se adapten ás necesidades do alumnado.
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Planifica a actividade educativa coordinada con outras materias.

Descrición:

A calidade do proceso de ensino e da práctica docente é unha función que depende de factores moi diversos e todos eles relacionados en maior ou menor medida. Por iso é necesario incluír moi diversos indicadores de logro que dean unha idea acerca de se o proceso de ensino e a práctica docente se acercan á excelencia ou ben son deficientes.
Indicadores de logro para avaliar a práctica docente de cada unha das unidades didácticas do curso:
Cumprimento da programación
% de unidades didácticas impartidas ata a data sobre o total de unidades didácticas programadas ata tal data. O 100% supoñería un grao de cumprimento perfecto e unha adecuación á temporalización exacta.
% de actividades realizadas en cada unidade didáctica sobre o total de actividades propostas. O 100% supoñería un grao de cumprimento da temporalización perfecto. Cociente número de sesións dedicadas a cada unidade entre o número de sesións destinadas a priori Adecuación das actividades propostas ás necesidades do alumnado.
% de actividades de cada unidade superado con éxito por polo menos o 50% do alumnado.
% de actividades de cada unidade superado con éxito por polo menos o 75% do alumnado.
% de actividades de cada unidade superado con éxito por polo menos o 90% do alumnado Grao de adecuación das metodoloxías ás necesidades do alumnado
Número de metodoloxías activas empregadas entre o total de metodoloxías contempladas na programación
% de participación do alumnado en actividades de Role-Play (nº de alumnos que participan sobre o total de alumnos da clase) % de participación do alumnado nos debates (nº de alumnos que participan sobre o total de alumnos da clase).
% de participación do alumnado nas lecturas a través do método Lipman (nº de alumnos que participan sobre o total de alumnos da clase).
% de participación do alumnado en actividades de traballo en grupo (nº de alumnos que participan sobre o total de alumnos da clase).
% de satisfacción sinalado polo alumnado nunha votación con escala entre ou e 100% coas actividades de Role-Play.
% de satisfacción sinalado polo alumnado nunha votación con escala entre ou e 100% cos debates.
% de satisfacción sinalado polo alumnado nunha votación con escala entre ou e 100% coas actividades de método Lipman.
% de satisfacción sinalado polo alumnado nunha votación con escala entre ou e 100% coas actividades de traballo en grupos Atención á diversidade % de medidas de atención á diversidade aplicado sobre o total de medidas propostas.
Número de novas medidas ordinarias que se crearon ao longo da unidade/ curso para complementar ás existentes.

Número de novas medidas extraordinarias que se crearon ao longo da unidade/ curso para complementar ás existentes.
% de actividades que os alumnos con NEAE non superaron con éxito a pesar de ser aplicadas as medidas propostas (indicador de fallos na adaptación das devanditas actividades) Axuste da programación #ante as necesidades do grupo Nº de veces que se modificaron actividades da programación debido a necesidades do alumnado.
Nº de veces que se modificaron o tempo asignado a actividades da programación debido a necesidades do alumnado.
Satisfacción dos estudantes
% de alumnos que mostran sentirse satisfeitos co tipo de ensino recibido (actividades realizadas, metodoloxías usadas e atención individualizada recibida)
% de alumnos que mostran sentirse parcialmente satisfeitos co tipo de ensino recibido (actividades realizadas, metodoloxías usadas e atención individualizada recibida)
% de alumnos que mostran sentirse totalmente insatisfeitos co tipo de ensino recibido (actividades realizadas, metodoloxías usadas e atención individualizada recibida)
Formas de obter a información: os nosos propios rexistros de actividades e diario do profesor (diario con anotacións das actividades realizadas en cada sesión. Cuestionarios a Google e dianas de avaliación anónimas cubertas polo alumnado. Aplicacións informáticas usadas: cuestionarios de Google e follas de cálculo. Actualización dos datos ao termo de cada unidade didáctica. Creación dun informe de resultados ao termo de cada avaliación e un xeral ao termo do curso.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Ao iniciar o curso revisarase a programación a partir das propostas de mellora recollidas na correspondente memoria do departamento do curso anterior.

A avaliación da presente programación farase a través do seguimento na aplicación Proens ao final de cada unidade didáctica por parte do/a profesor/profesora que imparta a materia a cada grupo e nas reunións mensuais de departamento. O informe de seguimento require indicar o número de sesións empregadas en cada unidade didáctica, grao de cumprimento, propostas de mellora e observacións.

Nas reunións de departamento comprobarase o grao de consecución dos obxectivos programados e as dificultades que se poidan atopar co fin de introducir as modificacións que sexan precisas.

O informe de seguimento facilitará a redacción da Memoria Final.

Ferramentas a empregar para analizar o grao de cumprimento dos indicadores de logro:

- Rúbrica de autoavaliación.
- Estatísticas de resultados.
- Cuestionarios e enquisas ao alumnado.

9. Outros apartados